

IEVADRAKSTS

2006. gada 6. jūlija sanāksmē, pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes. Informācija, kas bija kļuvusi pieejama kopš iepriekšējās sanāksmes 8. jūnijā, apstiprināja, ka augšupvērsto cenu stabilitātes risku ierobežošanai bija nepieciešama tālāka atkāpšanās no labvēlīgās monetārās politikas. Būtiski arī turpmāk laikus ierobežot šādus riskus, lai nodrošinātu, ka inflācijas gaidas euro zonā tiek stingri turētas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Šāda inflācijas gaidu nostiprināšana ir priekšnoteikums, lai monetārā politika varētu sniegt ilgstošu ieguldījumu stabilas tautsaimniecības izaugsmes veicināšanā un jaunu darba vietu radīšanā euro zonā. Tā kā ECB galvenās procentu likmes joprojām ir zemas gan nominālajā, gan reālajā izteiksmē, monetāro rādītāju un kredītu atlikuma pieaugums ir dinamisks un visi ticamie rādītāji liecina, ka likviditāte ir augsta, monetārā politika joprojām ir labvēlīga. Tāpēc, ja apstiprināsies Padomes pieņēmumi un bāzes scenārijs, joprojām būs nepieciešama pakāpeniska atkāpšanās no labvēlīgās monetārās politikas. Ņemot vērā minēto, Padome ievēros lielu piesardzību, lai vidējā termiņā neļautu īstenoties cenu stabilitātes riskiem.

Vispirms – par tautsaimniecības analīzi. Jaunākie dati un publiskotie apsekojumi joprojām ir pozitīvi un kopumā pēdējos mēnešos vēl uzlabojušies. Pamatā tas apstiprina Padomes novērtējumu, ka 2006. gada 1. pusgadā tautsaimniecības izaugsme atkal kļuvusi straujāka, plašāka un noturīgāka. Runājot par tālāku nākotni, joprojām pastāv visi nosacījumi, lai tautsaimniecības izaugsme turpinātos tempā, kas tuvs potenciālajam, kaut gan ceturkšņa rādītāji varētu būt svārstīgi. Saglabājas spēcīga pasaules ekonomiskā aktivitāte, kas veicina euro zonas eksportu. Gaidāms, ka ieguldījumu apjoms pieaugs. To labvēlīgi ietekmēs ilgāku laiku pastāvošie ļoti labvēlīgie finansēšanas nosacījumi, bilanču pārstrukturēšana, uzkrātā un joprojām augošā uzņēmumu peļņa un efektivitātes kāpums. Patēriņa pieaugumam euro zonā arī vajadzētu pakāpeniski palielināties atbilstoši reāli rīcībā esošo ienākumu dinamikai, joprojām uzlabojoties nodarbinātības apstākļiem. Šāda pamatā labvēlīga ekonomiskās izaugsmes perspektīva atspoguļota arī Eurosistēmas speciālistu jūnija makroekonomisko iespēju aplēsēs un starptautisko organizāciju un sabiedriskā un privātā sektora iestāžu prognozēs.

Riski, kas apdraud tautsaimniecības attīstības perspektīvu, īstermiņā šķiet līdzsvaroti, bet ilgākā termiņā pastāv lejupeļņi riski, kas galvenokārt attiecas uz iespējamu tālāku naftas

cenu kāpumu, globālās nesabalansētības nevienmērīgu izlīdzināšanos un iespējamām centieniem vairot protekcionismu.

Runājot par cenu attīstību, saskaņā ar *Eurostat* ātro aplēsi SPCI gada inflācija 2006. gada jūnijā bija 2.5% (maijā – arī 2.5%, aprīlī – 2.4%). Inflācija 2006. gada 2. pusgadā un tās 2007. gada vidējais rādītājs, visticamāk, saglabāsies virs 2%, un tās precīzu līmeni noteiks enerģijas cenu attīstība nākotnē. Šādu novērtējumu apstiprina Eurosistēmas speciālistu iespēju aplēses un pieejamās sabiedriskā un privātā sektora prognozes. Lai gan gaidāms, ka 2007. gadā darbaspēka izmaksu pārmaiņas joprojām būs mērenas (atspoguļojot arī globālās konkurences spiedienu, īpaši apstrādes rūpniecībā), gaidāms, ka agrākā naftas cenu kāpuma netiešā ietekme un jau paziņotās netiešo nodokļu pārmaiņas būtiski palielinās inflāciju nākamajā gadā. Ņemot vērā minētās norises un labvēlīgāku vidi tautsaimniecības attīstībai un nodarbinātībai, ir būtiski, lai sociālie partneri turpinātu pildīt savas saistības.

Cenu attīstības perspektīvai saglabājas augšupvērsti riski, ietverot turpmāku naftas cenu pieaugumu, spēcīgāku naftas cenu kāpuma ietekmi uz patēriņa cenām, nekā pašlaik paredzēts, administratīvi regulējamo cenu un netiešo nodokļu papildu kāpumu un – plašākā skatījumā – krasākas darba samaksas un cenu pārmaiņas, nekā gaidīts, sakarā ar agrāko naftas cenu kāpuma netiešo ietekmi.

Attiecībā uz inflācijas perspektīvām vidējā un ilgākā termiņā monetārā analīze apstiprina Padomes novērtējumu, ka saglabājas augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Pēdējos ceturkšņos tālāk pastiprinājies monetāro rādītāju un kredītu atlikuma pieaugums. Jaunākie dati liecina, ka maijā M3 gada kāpuma temps palielinājās līdz 8.9% – augstākajam M3 gada kāpuma tempam kopš EMS trešā posma sākuma. Euro zonas zemo procentu likmju stimulējošā ietekme joprojām ir būtisks faktors, kas nosaka spēcīgo monetārās ekspansijas tendenci. Aplūkojot gada datus, privātajam sektoram kopumā izsniegto aizdevumu pieauguma tempi pēdējos mēnešos joprojām rakstāmi ar diviem cipariem un strauji pieaudzis gan majsaimniecību, gan nefinanšu sabiedrību aizņēmumu apjoms. Spēcīgās majsaimniecību kreditēšanas aktivitātes pamatā joprojām īpaši jāmin aizņēmumi mājokļa iegādei – to gada pieauguma temps pēdējos mēnešos pārsniedza 12%. Dinamiskais monetāro rādītāju kāpums un spēcīgā kredītu atlikuma palielināšanās jau tā augstas likviditātes apstākļos norāda uz augošiem cenu stabilitātes riskiem vidējā un ilgākā

termiņā. Tāpēc vēl rūpīgāk jāseko monetārajām norisēm, īpaši ņemot vērā spēcīgo mājokļu tirgu dinamiku.

Apkopojot sacīto, paredzams, ka 2006. un 2007. gadā saglabāsies paaugstināta gada inflācija un šo perspektīvu arī turpmāk apdraudēs augšupvērsti riski. Ņemot vērā monetāro rādītāju dinamisko kāpumu jau tā augstās likviditātes apstākļos, tautsaimniecības analīzes un monetārās analīzes rezultātu salīdzinājums apstiprina novērtējumu, ka vidējā termiņā dominē augšupvērsti cenu stabilitātes riski. Būtiski, lai inflācijas gaidas joprojām tiktu stingri noturētas cenu stabilitātei atbilstošā līmenī. Tāpēc Padome ievēros lielu piesardzību, lai nepieļautu cenu stabilitātes risku īstenošanos, tādējādi sniedzot ilgstošu ieguldījumu stabilā tautsaimniecības izaugsmē un darba vietu radīšanā.

Runājot par fiskālo politiku, vispārējais konsolidācijas temps labvēlīgās izaugsmes perspektīvas apstākļos ir neapmierinošs. Konsolidācijas mērķi joprojām ir apdraudēti, īpaši vairākās valstīs ar pārmērīgu budžeta deficītu. Padome tāpēc vēlreiz uzsver savu nostāju, ka ir būtiski izvairīties no pagātnes kļūdām. Tā arī vēlas paziņot, ka pamatā ir vienisprātis ar Eiropas Komisiju attiecībā uz tās norādītajām galvenajām fiskālajām problēmām. Tās īpaši attiecas uz nepieciešamību stingri īstenot pārskatīto Stabilitātes un izaugsmes paktu, lai paātrinātu fiskālo konsolidāciju un uzlabotu fiskālās noturības perspektīvas. Tam pamatā jābūt uz vidējo termiņu vērstai strukturālo reformu stratēģijai un atbilstošām valstu finanšu iestādēm un procedūrām. Visbeidzot, Eiropas fiskālajai struktūrai joprojām būtiska ir valsts finanšu statistikas ticama apkopošana un savlaicīga sniegšana. Šo problēmu risināšana veicinās uzticību valsts finanšu stabilitātei un Eiropas tautsaimniecības perspektīvām.

Attiecībā uz strukturālajām reformām viens no atbildīgākajiem mūsdienu ekonomiskās politikas uzdevumiem ir palielināt euro zonas izaugsmes potenciālu, vairojot darba iespējas un nostiprināt euro zonas spēju tikt galā ar globalizācijas radītajām problēmām. Lai globalizācijas sniegtās iespējas augstāka dzīves līmeņa ziņā pārvērstu sasniegumos, euro zonai būtu ļoti vajadzīgi elastīgāki darba un produktu tirgi. Euro zonai būtu vēlama arī labvēlīgāka uzņēmējdarbības vide un pilnībā attīstīts iekšējais tirgus (t.sk. pakalpojumu nozarē), kas veicina jauninājumus, ieguldījumus un jaunu uzņēmumu izveidi. Nepieciešamo reformu apņēmīga īstenošana tiešām palīdzētu izmantot priekšrocības, ko euro zonas iedzīvotājiem piedāvā globalizācija un vienotais tirgus, kā arī palielinātu euro zonas tautsaimniecības ražošanas jaudu.

Šajā "Mēneša Biļetena" izdevumā iekļauti divi raksti. Pirmajā rakstā aplūkoti dažādi inflācijas gaidu rādītāji euro zonā laika posmā, kas ilgāks par vienu gadu. Otrajā rakstā analizētas euro zonas eksporta snieguma tendences.